

«Філософія». – Харків: ХНПУ, 2017. – Вип.49. С. 219-229.

2. Watt, S.E. How social is internet communication? A reappraisal of bandwidth and anonymity effects / Watt S., Lea M., Spears R. // Virtual society? Technology, cyberbole, reality. Oxford University Press, 2002. – 349 p.

3. Колот А. М. Інноваційна праця та інтелектуальний капітал у системі факторів формування економіки знань [Текст] / А. М. Колот // Економічна теорія. – 2007. – № 2. – С. 3-14.

4. Захарчин Г. М. Теорія та методологія формування і розвитку організаційної культури машинобудівного підприємства: монографія / Г. М. Захарчин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 348 с.

Оксана СИТНИЦЬКА

аспірантка кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПІД ВПЛИВОМ ЗОВНІШНІХ КОНКУРЕНТНИХ ФАКТОРІВ

Усі геополітичні процеси, в тому числі і глобалізація економіки не можуть не впливати на місцевий розвиток, зокрема і на розвиток територіальних громад. Такий вплив спричиняє насамперед посилення ролі громад в розвитку окремих територій, зокрема, і в результаті країни, загалом. Цілком зрозумілим для нашого суспільства вже стало те, що від рівня зацікавленості громад у власному розвитку напряду залежить і розвиток України. Завершення децентралізації та адміністративно-територіальної реформ змінює вектор відповідальності очільників громад: відтепер громади повинні самостійно займатися забезпеченням своєї спроможності і постійного її підвищення. Територіальні громади, отримавши всі необхідні ресурси, тепер самостійно несуть відповідальність за свій успішний розвиток, за майбутній стан економіки на своїй території, і, зрештою за добробут своїх мешканців. Саме тому, суб'єктам управління – органам публічної влади як ніколи важливо знати і розуміти усі процеси і особливості розвитку на глобальному рівні, оволодіти навичками, знаннями та досвідом планування свого власного розвитку для можливості забезпечення високої конкурентоспроможності своїх громад.

Процеси глобалізації призводять до багаторівневої конкуренції: країни з країнами, регіони з регіонами, а громади (як міські, так і сільські) з громадами. І саме в таких умовах створюється найсприятливіше середовище для розвитку

підприємництва. Скажімо, транснаціональна корпорація точно знає, в якій частині світу і в якій саме країні вона хоче вкласти свої інвестиції, то з вибором локальної території справа набагато складніша. І, власне, саме тут “в гру” вступають громади, які конкуруючи між собою, будуть пропонувати інвестору найвигідніші свої можливості. Саме тому, надзвичайно важливим стратегічним рішенням органу управління громадою буде визначення вектору її розвитку в умовах конкуренції, визначенню зовнішніх конкурентних факторів, їх оцінці, методів їх впливу на розвиток громади та, як результат, визначенню величини конкурентоспроможності громади.

Зважаючи на значну актуальність поняття “конкурентоспроможність територій”, яке, зрештою після згаданих реформ частково трансформувалося і в поняття “конкурентоспроможність громад”, йому в науковій літературі приділяється чимало уваги. Так, В. Чужиков, зазначає, що виникнення терміна «новий регіоналізм» передбачає, що саме регіони стають ключовими центрами конкуренції та можуть характеризуватися високим конкурентним статусом, внаслідок чого посилюється регіональна співпраця всередині окремих держав і транскордонних територій, що сприяє формуванню спільних конкурентних переваг, стратегій і програм розвитку [5]. Н. Мікула, А. Мокій, акцентуючи увагу на регіональній співпраці стверджують, що саме вона є основним фактором для ефективного використання наявних у регіоні ресурсів задля їх сталого зростання [3, 4]. Враховуючи вищезазначені характеристики глобалізаційних процесів, варто відзначити, що конкурентність регіонів, зокрема і громад сьогодні необхідно розглядати не лише в межах окремої держави, а у світових масштабах. Зокрема, А. Гальчинський, О. Власюк, І. Лукінов, переконані, що для посилення глобалізації необхідно переглянути існуючі підходи до формування політики регіонального розвитку, що була б орієнтована на забезпечення сталого розвитку і підвищення конкурентоздатності регіонів [2, с. 328].

Успішне управління розвитком територіальних громад на сучасному постреформістському етапі неможливе без оцінки власної конкурентоспроможності, і, зокрема, у цьому контексті, без врахування конкурентних факторів, які на цю спроможність впливатимуть. Для здійснення більш ефективного публічного управління необхідно перейти в площину стратегічного планування і акцентувати увагу на тих загрозах та можливостях зовнішніх конкурентних факторів, які відповідають за розвиток пріоритетних напрямків життєдіяльності громади. Адже більшість зовнішніх факторів лишається поза межами впливу місцевих органів публічного управління, проте їх власний вплив повинен бути проаналізований і врахований при складанні

стратегічного плану розвитку. До таких факторів слід віднести: економічні складові міжнародного, державного та регіонального рівнів, зміни в законодавстві та регуляторній політиці, соціально-політичні (в тому числі демографічні), технологічні зміни [1].

Підґрунтям здійснення стратегічного аналізу впливу зовнішніх конкурентних факторів для публічного управління є інструмент визначення можливостей розвитку — PESTLE аналіз. PESTLE аналіз — унікальний інструмент, який орієнтований на оцінку впливу зовнішніх факторів, необхідна складова дослідження, оскільки враховує всі сфери життєдіяльності громади і надає можливість максимально точно визначити усі можливі сценарії розвитку. Послідовне використання SWOT та PESTLE аналізів дозволяє отримати більш чітку картину розуміння ситуації в процесі стратегічного планування та пов'язаних з цим внутрішніх та, особливо, зовнішніх факторів. PESTLE-аналіз дозволяє дослідити наявний або потенційний вплив зовнішніх конкурентних факторів макросередовища на розвиток територіальних громад у шести сферах: політичній, економічній, соціальній, технологічній, правовій, екологічній [1]. Результат PESTLE-аналізу дозволяє найбільш правильно оцінити зовнішнє середовище територіальної громади з подальшою оцінкою потенційних ризиків і загроз, з якими громада може зіштовхнутися у перспективі. Саме завдяки цьому інструменту керівництво громадою може найбільш чітко розробити повну картину наявних потенціалів для розвитку територіальних громад, ризиків, які можуть перешкоджати досягненню поставлених цілей і таким чином розрахувати усі можливі сценарії розвитку громади з урахуванням зовнішніх конкурентних факторів.

На етапі завершення реформи децентралізації та в умовах утворення нових територіальних структур стає зрозумілим, що одним із найважливіших інструментів і умов успішного публічного управління територіальними громадами в Україні під впливом зовнішніх конкурентних факторів являється стратегічне управління, яке включає в себе визначення сприятливих можливостей внутрішнього та зовнішнього середовища громади та використання їх для досягнення основних цілей і завдань.

Список використаних джерел:

1. Інтегроване просторове планування для об'єднаних територіальних громад. URL: <https://hromada.canactions.com/pest/> (дата звернення 10.05.2021).
2. Лукінов І. І. Економічні трансформації (наприкінці ХХ сторіччя). К.: АТ “Книга”, 1997. 455с.
3. Мікула Н. А. Транскордонні аспекти формування

конкурентоспроможності прикордонних територій. *Проблеми развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. Сборник научных трудов.* Донецк : ДонНУ. 2009. с. 31–35.

4. Мокій А. І. Передумови реалізації регіонально-секторальної моделі інтеграції України в ЄС. *Теоретичні та прикладні питання економіки: збірник наукових праць.* 2007. №12. С. 144–153.

5. Чужиков В. І. Глобальна регіоналістика. Історія та сучасна методологія: монографія. Київ: КНЕУ. 2008. 265 с.

Світлана СКОЧИЛАС

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КОМПОНЕНТИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Управлінська діяльність характеризується багатофункціональністю, динамічністю, особливими умовами напруженості, регламентованістю, чітким керуванням діями, їх злагодженістю та узгодженістю, адже пов'язана з безперервним вирішенням сукупності нагальних проблем, завдань управлінського спрямування. Об'єктний склад управління охоплює: з одного боку, певні суспільні відносини, а з іншого – відносини в організаційній системі, тобто відносини між різними суб'єктами управління.

Якість управлінської діяльності будь-якого суб'єкту господарювання залежить від набору факторів, серед яких можливо виокремити: гнучкість щодо змін напрямів бізнесу певного суб'єкта господарювання та можливість швидко реагувати на зміни в економічному середовищі регіону; наявність ефективних методів регулювання управлінської діяльності та оцінки її результатів; якість інформаційного забезпечення щодо прийняття певних рішень; рівень економічної підготовки фахівців з управління та мотивація управлінського персоналу та ін.

В цьому аспекті слушною є пропозиція щодо виокремлення головних складових управлінської діяльності:

– процеси діагностування, аналізу, оцінювання стану об'єкта, прогнозування, програмування, вироблення критеріїв оцінювання та моніторинг наслідків управлінських рішень;

– встановлення загальних, уніфікованих критеріїв (показників), які адекватно характеризують відповідні процеси;